

TŐZSÉR ÁRPÁD

A lábnyom

TŐZSÉR ÁRPÁD (1935) Pozsony

1878. március 15-én a feminista Charlotte Garrige férjül veszi a hodonini Maszarik József (sic!) uradalmi kocsis New Yorkba származott fiát, Thomast (akiről a bécsi Burg udvarhölgyei tudni vélik, hogy Ferenc József fiatalkori félrelépésének folyománya).

•

Tél van, a jégcsapok óriás fenkövein a halál kaszát fen.
A szűzhóval borított sík közepén egyetlen lábnyom,
sötét metafizika árad belőle s nem az
emberi itt-lét.

•

A táj az állítmány szikráját a névszó kovandjába rejti,
az igent az igekötő magános menhire hordja.
A képzetek gravitációját pszichikai
tömegük magyarázza.

•

1918-ban, Amerikából, egy diktátor érkezett haza, s nem *tatíček*,*
mondja Masaryk 1927-ben Karel Čapeknek. Az író
tíz évvel korábban írja *A lábnyom* című
rejtélyes novelláját.

* *Tatíček* (cseh): a kifejezésnek, jellemzően, nincs magyar megfelelője. A szótárak szerint *apukát*, *apácskát* jelent, de a cseh nyelvben ez a szó sokkal gyakoribb, meghittebb, bensőségebb. Tomáš Garrige Masaryknak *epitheton constansa* volt, valahogy úgy, mint Kossuthnak a „Kossuth apánk”.

A megértés alakzatai

A megfáradt ember a színek, a rímek, a vocativusok,
a kényszerdöntések kritikus tömegéből nézi ámulva
társát: a nem-tulajdonképpeni-lét csiganyálától
érintetlen ő, akár a Szent Szűz a földi spermától.

Imában, azaz a testrészek összhangjában ébred, ágyéka
teljesen másként írja le az etikai boldogság szintjeit,
mint Descartes. Mintha egy ismeretlen festő képen
vonulna Betlehembe, a megértés alakzatai felé.

A szamarat vezető férfit szerepei üldözik, a gyermeket
származása – a nőt a létezés méltánya köthetné hozzájuk,
de színültig van telítve környezetével s magzatával, nem érdekli
a tetrarchák fenséges rettegése, csak a saját félelme.

A megfáradt ember persze nem József, s társa nem Mária, csak a drámájuk analóg: a test örök-egy rezonanciája. Mintha elhasznált megértési alakzatok, etikai szintek s méltányok boldogtalansága vonulna ismeretlen számárháton.

Beteljesedés

Egyedül vagy hát megint a holddal s a fákkal,
ahogy az előember egyedül volt az éden
menstruáló gránátalmafái között,

feje fölött az ég kiterjedésén világító napállattal.
Versed fölér a Koponyahegy tetejére a
jelentés keresztjéhez: beteljesedik.

Társaid immár az írástudatlan, néma kövek.
Elhaltak mellőled a mesélő mémek, tárgyak,
el a homo publicus – maradt a tátongó sírod,

s benne a hiány, a meghatározatlan lehetőség.
Ne félj! A halál után, az elgörbült térben-időben
az első évek a legnehezebbek.

